

Den 6. jan. 1959 fik jeg under samme omstændigheder en Lille Stormsvale (*Hydrobates pelagicus*) ♂. I begge tilfælde var det efter kraftig vestligt stormvejr med nedbør.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at dyrene under gangen støttede på det meste af tarsen. Jeg har kun en enkelt gang set den ene rette tarsen op. De udstoppes næsten altid med lodret tarse som f. eks. måger, men dette turde afgjort være forkert. J. K. GROTH

Tyrkerduer (*Streptopelia decaocto* (Friv.)) på Lyø.

I år har der for første gang vist sig Tyrkerduer (*Streptopelia decaocto*) på Lyø, ialt 7 stk. Jeg har set 2 par i parring i juni. I 1952 blev der set 2 ved Søby på Ærø, ellers har der ikke vist sig Tyrkerduer på Sydfyn bortset fra 7 par i Svendborg, men de er udsatte og er desuden krydsninger mellem Tyrkerduer og Skoggerduer.

J. K. GROTH

ANMELDELSER

LESLIE BROWN: The Mystery of the Flamingos. (116 p., 12 dobbelte sorttavler, 2 kort, 4 tegninger af næbstrukturer.) – Country Life, London 1959. Pris: 25 sh.

I en række år har forf. beskæftiget sig med flamingoernes liv i de alkaliske søer i Østafrikas tropiske egne. Der er gode iagttagelser og billeder af begge de forekommende arter, nemlig den også fra Europa kendte Flamingo (*Phoenicopterus ruber*) og den Lille Flamingo (*Phoeniconaias minor*). Som man kunne vente, var den første lettest at komme i lag med; en besøgt koloni havde endog slået sig ned på klippegrund. Den Lille Flamingo er langt mindre undersøgt til trods for, at ca. 5/6 af Jordens rundt regnet 6 millioner flamingoer tilhører denne art. Normalt anlægger den sine kolonier langt ude på sodasøernes steghede mudderflader, hvor farer ud over de rent fysiske praktisk talt kun truer fra Skrigehavørne og Marabustorke; rederne kan ikke ses fra kysten, hvorfor massaierne tror, at den Lille Flamingo springer æglægningen over og kommer til verden ude mellem luftspejlingerne som gråagtig ungfugl. Forf. forsøgte at trænge ud til en koloni, som han mente at have lokaliseret; men han havde nær sat livet til. Siden lærte han sig at flyve, og han fandt virkelig en koloni, som det var muligt at nå ud til.

Arbejdet er helt og holdent gjort i fritiden fra koloniadministration. Det har krævet indsigt, stor energi og jernhård fysik. Det er en fornøjelse at læse bogen, som giver tildragelserne af godt og ondt; men næppe mange læsere vil føle trang til i bogstavelig forstand at følge i forf.'s fodspor ud i det slimede helvede, hvor den Lille Flamingos unger klækkes.

LØPP.

HELLMUTH DOST: Die Vögel der Insel Rügen. Ein Beitrag zur Kenntnis der Vogelwelt Mecklenburgs. (131 pp., 72 tekstfigurer, hvoraf 6 kort og 28 tegninger af R. SCHOLZ.) – A. ZIEMSEN, Wittenberg-Lutherstadt 1959. Pris: DM 6,00.

Efter en indledning, hvor forf. nævner en række ornithologer, som har beskæftiget sig med Rügens fugle gennem tiderne, følger en kort beskrivelse af øen. Derefter behandles de fredede områder Fährinsel, Heuwiese og Beuchel; forf. anstiller endvidere betragtninger over fredning af havfugle og beretter om trækforhold i området. I de næste kapitler omtales ørne, svaner, traner og storke i en stil, som er beregnet for almenhedens interesse. Endelig findes en udførlig fortegnelse over de påviste fuglearter med afmærkning af dem, der tillige er truffet på Hiddensee, hvilken ø har særlig betydning på grund af den derværende ornithologiske station. En omfattende bibliografi afslutter bogen.

LØPP.

N. N. KARTASCHEW: Die Alkenvögel des Nordatlantiks. (154 pp., 1 farvetavle, 111 tekstfigurer.) – Die neue Brehm-Bücherei 257. A. Ziemsen, Wittenberg-Lutherstadt 1960. Pris: DM 8,00.

Denne bog er et fremragende bidrag til litteraturen om de nordatlantiske alkefugle; den er bygget over iagttagelser ved den sovjet-russiske ishavskyst, laboratoriearbejder og indgående litteraturstudier. Efter et forord, hvor en række russiske forskere nævnes, omtales de behandlede formers udbredelse og økologi. Hver art (Alk, Søkonge, Kortnæbbet Lomvie, Lomvie, Tejst, Lunde, Gejrfugl) får hver sit kapitel med indgående oplysninger og instruktive fotografier, udbredelseskort, tegninger af reder og æg, diagrammer af fødens sammensætning o.s.v. Derefter findes et afsnit om alkefuglens rolle i menneskenes tilværelse, og i de følgende kapitler behandles fjerdragstens ejendommeligheder, nogle træk vedrørende skeletbygningen hos voksne fugle og unger og betydningen af vingers og bens udvikling på forskellige alderstrin for alkefuglens specielle levevis. En litteraturliste på 8 sider afslutter bogen.

LØPP.

P. A. D. HOLLON: The Popular Handbook of Rarer British Birds. (133 pp., 20 dobbelte farvetavler, talrige tekstfigurer). – H. F. & G. WITHERBY Ltd., London 1960. Pris: 37 sh 6 d.

En fortrinlig bog om fuglearter, som er påvist på de Britiske Øer i ringe antal, eller som er nået dertil i de senere år. Gammelkendte ynglefugle og regelmæssige trækgæster omtales ikke. Ved hver art gives en karakteristik af udseende, opholdssted, livsvaner og fødevalg, og desuden er lokaliteter og datoer for de enkelte fund registreret.

Billedmaterialet er en fremragende vejledning, når talen er om »tilfældige gæster«, som kan volde vanskeligheder, fordi illustrationer af disse former ofte er vanskeligt tilgængelige. De fleste af figurerne på tavlerne findes i Handbook of British Birds; men mange findes ikke i dette værk, således f. eks. af Tyrkerdue og Blåstjert.

LØPP.

M. W. F. TWEEDIE: Common Malayan Birds. Illustrated by A. FRASER-BRUNNER. Malayan Nature Handbooks. (69 pp., 10 dobbelte farvetavler, 7 tekstfigurer.) – LONGMANN'S, GREEN & Co., London 1960. Pris: 12 sh 6 d.

En god fremstilling af Malakkahalvøens mere kendte fugle, hvilket vil sige ca. 1/4 af de 575 påviste arter. Stoffet er ordnet efter mere praktiske end systematiske hensyn med ternere og årefodede som »havfugle« o.s.v.; men i store træk er arternes nu sædvanlige rækkefølge brugt, og teksten er meget overskuelig. Ved hver form nævnes fuglens navn på engelsk og malajisk; der gives en fyldestgørende beskrivelse, og føde og yngleforhold omtales i korte træk. Illustrationerne er vel-lignende. En og anden fugl i en forvreden stilling må betragtes ud fra pladsforholdene på de enkelte tavler og de hist og her lidt udflydende farver ud fra bogens overkommelige pris. Under omtalen af Skovspurven fremhæves dens levevis i Sydøstasien, hvor Gråspurven mangler og derfor ikke udkonkurrerer sin lidt svagere slægtning, f. eks. med hensyn til redebygning i selve husene. LØPP.

PROCEEDINGS OF THE XII INTERNATIONAL ORNITHOLOGICAL CONGRESS, Helsinki 5.–12. VI. 1958. (820 pp. i to bind, mange tekstillustrationer, 1 fotogr. tavle). – Helsinki 1960; til salg hos Akateeminen Kirjakauppa (Akademiska Bokhandeln), Helsinki (Helsingfors).

Ornithologkongressens forhandlinger i Helsingfors 1958 er nu udkommet og danner et smukt to-binds værk, udarbejdet og redigeret (af G. BERGMAN, K. O. DONNER og L. V. HAARTMAN) med megen akkurate- tesse og sagkundskab, og trykt med en klar, letlæselig skrift. Udgivelsen har været forsinket på grund af en tragisk brand, der ramte trykkeriet netop som værket var færdigtrykt, og kostede flere menneskeliv, ligesom hele værket oplag blev flammernes bytte. Som kongresberetningen nu fremtræder, giver den et overbevisende billede af de mange opgaver som ornithologien i vore dage beskæftiger sig med. De fleste foredrag omhandler økologiske, ethologiske og alment biologiske emner (derunder trækforskning), enkelte fysiologiske og zoogeografiske forhold, ganske få systematiske og anatomiske, mens der slet ingen er om genetik. Afhandlingerne er trykt i en rækkefølge bestemt af forfatternavnernes alfabetiske orden. Dette kan være meget praktisk, idet det ofte er umuligt at afgøre til hvilken sektion et bestemt foredrag skal henføres. Værkets høje standard tjener især kongressens generalsekretær, LARS VON HAARTMAN til megen ære. Ikke blot sørgede han for hele kongressens tilrettelæggelse og ledede den med en utrættelig oplagthed og en englelig tålmodighed, men har efter kongressen redigeret dens umådelige og meget sammensatte arbejdsstof på forbilledlig måde. Hans indledning er velgørende kort og klar, uden alle omsvøb og ligegyldigheder, som i reglen tynger den slags beretninger. At den dertil ikke er uden humor er et ekstra plus. Det er ikke muligt her at gå i detaljer med hensyn til kongressens over hundrede foredrag, men det kan dog nævnes at de følgende sikkert er dem, som vil interessere de fleste

ornithologer. A. S. MALCHEWSKY, On the Biological Races of the Common Cuckoo (*Cuculus canorus*); A. J. MARSHALL, The Role of the Internal Rhythm of Reproduction in the Timing of Avian Breeding Seasons, including Migration; A. H. MILLER, Adaptation of Breeding Schedule to Latitude; F. & E. SAUER, Orientation of Nocturnal Bird Migrants by the Stars; B. G. TUNMORE, A Contribution to the Theory of Bird Navigation. F. S.

MARTIN MARKGREN: Fugitive Reactions in Avian Behaviour. — Acta Vertebratica, vol. 2, no. 1, 1960, p. 1–160.

En analyse af flugtreaktioner og andre opførselsmåder hos fugle, der udsættes for farefulde situationer. Undersøgelsen, der er foretaget i Sydsverige, omfatter både vildtlevende og fangne fugle og er sikkert den mest omfattende studie på dette specielle område. Forfatteren har med held bestræbt sig for at undgå anthropomorfismer og fortolker sine iagttagelser udfra strengt saglige, ethologiske principer. Der gennemgås først de forskellige former for de forstyrrelser, som kan fremkalde flugtreaktion eller aggressiv optræden hos fugle. Vigtigst i så henseende er rov-fugle, mennesker, diverse pattedyr, og motorer eller anden larm. Derpå analyseres klart og overskueligt de mange måder fuglene kan reagere på overfor de forskellige ovennævnte forstyrrelser. I et afsluttende kapitel behandles flugtreaktioner overfor ændringer i vejret, især under trækket og om vinteren. På dette område udløses flugtreaktionen af langt mere komplicerede situationer end under angsten for forfølgere, som behandledes i bogens hovedpart, og forholdene synes ikke direkte sammenlignelige, ligesom emnet ikke er udtømt ved den noget løse og tilfældige måde det skildres på i dette afsnit. Det er imidlertid et vigtigt pionerarbejde forfatteren har gjort, som ikke vil undlade at sætte sig spor i diskussionen. Iagttagelser på mange forskellige områder er her betragtet i en større sammenhæng og sat i relation til hinanden; der er foretaget klare distinktioner og givet mange nye og praktiske definitioner. F. S.

FUGLE-NYT. Udgivet af Dansk Fugleforskning. 1.–2. årgang, 1959–1960. (Duplikeret).

Under navnet »Fugle-Nyt« har sammenslutningen »Dansk Fugleforskning« i de sidste par år udsendt sine meddelelser til medlemmerne, idet denne publikation afløser de tidligere hefter, som blot hed »Dansk Fugleforskning«. Nogle af disse hefter har været omtalt i D.O.F.T. 47, 1953, p. 282. Indberetningerne fra sammenslutningens mange medarbejdere er samlede og bearbejdede af TH. FRØLICH, C. A. BLUME, N. HESSELBJERG CHRISTENSEN, m. fl., og fremtræder nu som praktiske oversigter og lister, der er let overskuelige. Det drejer sig først og fremmest om analyser af trækket, med angivelser af datoer for iagttagelserne, samlet for hver art. Der foretages endvidere en sammenligning med vejrforholdene i trækperioderne, hvorved ofte konstateredes ret nøje overensstemmelser. Af det øvrige indhold kan nævnes lister over iagt-

tagelser af mere usædvanlige fugle. I 1960 udsendtes som supplement en oversigt over »Feltkendetegn på ørne«. Det er et påskønnelsesværdigt arbejde Dansk Fugleforskning har udført ved at tage initiativet til udførelsen af disse lange iagttagelsesrækker og til publiceringen af dem på denne praktiske måde. Et stort materiale bliver derved gjort tilgængelig for dem der interesserer sig for trækfugleforskningen. Dansk Fugleforskning er nu etableret som en komité med særlige opgaver indenfor D.O.F., og fra 1961 vil »Fugle-Nyt« blive tilsendt foreningens medlemmer vederlagsfrit. Som regel vil der udkomme en beretning om året.

F. S.

HARRY MADSEN and K. G. WINGSTRAND: Some Behavioural Reactions and Structures Enabling Birds to Endure Winter Frost in Arctic Regions. – Vidensk. Medd. fra Dansk Naturhist. Foren., **120**, 1959, p. 15–23, 1 tekstfig., pl. III–V.

Konservator HARRY MADSEN opholdt sig 1948–49 ved Arktisk Station på Disko i Grønland. En af hans undersøgelser drejede sig om hvorledes de arktiske fugle var i stand til at udholde den stærke vinterkulde, og nærværende afhandling skildrer hans resultater. Dykkende Ederfugle vil efter hver dykning straks ryste sig og befri fjerdragten for vanddråber for at undgå at disse fryser til is, ligesom også søfuglene ryster fjerdragten når de flyver op fra vandet og inden de sætter sig på isen, for ikke at fryse fast til den. Under ophold på isen vil fuglene hurtigt lægge sig ned, og trække fødderne op under fjerene for at undgå forfrysninger. Også under flugten holdes fødderne skjulte under fjerdragten, mens de i varmere egne altid er synlige udenpå fjerene. Landfuglene lægger sig som regel ikke ned på jorden, og spørgsmålet var da hvorledes de beskyttede deres fødder mod kulden fra den frosne jord. Prof. WINGSTRAND undersøgte de hjembragte fuglefødder mikroskopisk og fandt at de forhornede papiller på undersiden af foden er særdeles veludviklede på arktiske fugle. Hornlaget hos Ravnene er således ca. 2 mm tykt i Grønland, mens det hos den ravnform der lever på de Kanariske Øer blot er 0,2–0,4 mm tykt. Da horn er en dårlig varmeleder er der ingen tvivl om at det tykke hornlag danner en effektiv varmebeskyttelse. Forfatterne har foretaget en særdeles interessant undersøgelse over et problem der er af stor biologisk betydning.

F. S.

KENNETH WILLIAMSON: Identification for Ringers. 1. The genera *Locustella*, *Luscinia*, *Acrocephalus* and *Hippolais*. (56 pp., 4 fotogr. tavler). – BRITISH TRUST FOR ORNITHOLOGY, Oxford 1960. Pris: 3 sh. 3 d.

Dette er første nummer i en række bestemmelseslister til brug for ringmærkere. Det er altså ikke egentlige feltkendetegn som er hovedsagen, men derimod dem man kan se når man har fuglen i hånden. En sådan liste, som giver beskrivelse af fjerdragt, bløddelens farve, mål, vægt og vingeform, er især af betydning ved bestemmelsen af

arterne indenfor de vanskelige spurvefugleslægter. Da ringmærkning ved hjælp af fangstnet og fælder givetvis vil tage et stort opsving i de nærmeste år, herhjemme såvel som i England, er mulighederne for at fange sjældne arter meget større end før, og en korrekt bestemmelse er derfor en uomgængelig nødvendighed. Nærværende bestemmelsesliste, der forhåbentlig vil følges af flere, vil derfor være et nyttigt hjælpemiddel for ringmærkere. KENNETH WILLIAMSON har udarbejdet den med stor omhu og sagkundskab.

F. S.

HANS ARN-WILLI: Biologische Studien am Alpensegler. (179 pp., 9 tekstfig., 34 tabeller, 24 fotogr. tavler, 1 kort). – VOGT-SCHILD AG, Solothurn 1960. Pris: 19.60 Sv. Fr.

Denne fortrinlige bog sammenfatter 25 års undersøgelser over Alpe-sejlerens biologi, foretaget af forfatteren i den svejtsiske by Solothurn, hvor der yngler store kolonier af denne fugl i Jesuiterkirken og andre bygninger. Gennem sit ihærdige og utrættelige arbejde med Alpesejleren har forf. samlet et overordentlig rigt materiale, som har sat ham i stand til at drage meget nøjagtige slutninger og foretage meget sikre statistiske analyser. Alpesejleren følges så at sige fra vuggen til graven, idet hovedvægten dog er lagt på forholdene på de svejtsiske ynglepladser, især forfatterens eget iagttagelsesområde ved Solothurn. Særlig omfattende kapitler omhandler den almindelige biologi (»opførsel«), æglægning og ægtal, ungerens udvikling, ynglepleje og afkom-analyser, men der gives forøvrigt data og datoer for alle de vigtige begivenheder i Alpesejlerens liv, fra dens ankomst om foråret til afrejsen mod vinterkvartererne. Hvad der fortælles om artens levevis, udbredelse og øvrige forhold udenfor selve Svejts er meget summarisk og ikke meget værd. Men fra livet på ynglepladsen gives et væld af oplysninger, yderst nøjagtige og saglige, et solidt grundlag for en sammenligning med andre populationer eller andre arter. Alene hvad forf. fortæller om forholdet mellem Mursejleren og Alpesejleren i Svejts er overordentlig interessant. Det er ikke for meget sagt, at vi gennem ARN-WILLIS og englænderen LACKS undersøgelser af henholdsvis Alpesejleren og Mursejleren næsten ved mere om ynglebiologien hos sejlerne end hos nogen anden fuglegruppe.

F. S.

MARCEL BELVIANES: De smukkeste fugle. Oversat af ANDRÉ NICOLET. (103 pp., 96 fotogr. tavler, mange i farver). – GYLDENDAL, København 1960. Pris: 25,50 kr. indb.

Når man ser denne pompøst udstyrede bog, ved man ikke om man skal le eller græde. Man undrer sig over at et anset forlag har villet udgive et sådant makværk. Teksten, en række korte kapitler om »Smukke fjer«, »Fuglenes stemmer«, o. s. v., skrevet af en ukendt franskmand, er fuld af unøjagtigheder og rene fejl, spækket med ligegyldige citater fra Brehms dyreliv, og iøvrigt ganske intetsigende. Stilen er en mærkelig blanding af banaliteter, højtravende fraser og næsten infantile vendinger. Også det store antal fotografier udgør en

besynderlig blanding, bestående dels af Hoskings og andre fotografers bekendte billeder (men alle gengangere fra tidligere værker), dels af ubehjælpsomt optagne opstillinger af udstoppede fugle, som man gerne havde været foruden. Der er adskillige fejlbestemmelser i billedteksterne (Tornsangeren er en Stenpikker, Urfuglen en bastard med Dalrype, og på et andet billede en Kongehøne, og et af de to billeder af Påfuglekalkunen forestiller en alm. Kalkun), og den et sted i teksten omtalte »Tårnsvale« skal nok være Mursejleren (svensk *tornsvala*). Oversættelsen er sikkert iøvrigt korrekt men foretaget af en ornithologisk ganske ukyndig, og den forlorne og opstyltede stil virker udansk. Som helhed må siges, at udgivelsen herhjemme af denne bog er et sjældent uheldigt udslag af spekulationen i folks fugleinteresse. F. S.

K. H. Voous: Atlas of European Birds. With a Preface by Sir A. LANDSBOROUGH THOMSON. (284 pp., 355 fotos, 419 kort). – NELSON, Edinburgh 1960. Pris: 70 sh.

Dette eksklusive værk, hvis første udgave på hollandsk anmeldtes i D.O.F.T. 54, 1960, p. 66, er nu udkommet på engelsk og dermed tilgængelig for langt større kredse end originalen. Idet der iøvrigt skal henvises til den tidligere anmeldelse her i tidsskriftet, skal det fremhæves, at den korte tekst til hver art giver et koncentrat af vor viden om den pågældende arts biologi, udbredelse, trækforhold, føde, m.m., ligesom også zoogeografiske problemer omtales. Prof. Voous, en af vor tids førende ornithologiske kapaciteter, der forøvrigt selv har oversat værket til engelsk, har udarbejdet et fremragende værk, som ikke mindst gennem det forbilledlige kortmateriale danner en uundværlig håndbog.

F. S.